

Sygn. akt I C 792/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2021r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Michał Włodarek

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 maja 2021r.

sprawy z powództwa (...) **Sp. z o.o. z/s w P. (KRS (...))**

przeciwko pozwanemu (...) **Sp. z o.o. z/s w Ż. (KRS (...))**

o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym

1. ustala rzeczywisty stan prawny nieruchomości ujawnionej w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez VI Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Kaliszu dla nieruchomości, położonej w woj. (...), powiat (...), gmina O., miejscowość S., obejmującej działki o nr (...) o łącznej pow. 8,5100ha, w ten sposób, że nakazuje wykreślić z działu IV księgi wieczystej nr (...):

a. hipotekę umowną kaucyjną nr 3 w wysokości 6.000.000,00zł (sześć milionów złotych 00/100) na rzecz wierzyciela hipotecznego (...) Sp. z o.o. z/s w Ż.,

b. hipotekę umowną kaucyjną nr 4 w wysokości 3.000.000,00zł (trzy miliony złotych 00/100) na rzecz wierzyciela hipotecznego (...) Sp. z o.o. z/s w Ż.,

2. oddala powództwo w pozostałej części,

3. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu:

a. od powoda (...) Sp. z o.o. z/s w P. tytułem części nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu kwotę 44.400,00zł (czterdzieści cztery tysiące czterysta złotych 00/100),

b. od pozwanego (...) Sp. z o.o. z/s w Ż. tytułem części nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu kwotę 53.600,00zł (pięćdziesiąt trzy tysiące sześćset złotych 00/100),

4. zasądza od pozwanego (...) Sp. z o.o. z/s w Ż. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. z/s w P. kwotę 2.873,22zł (dwa tysiące osiemset siedemdziesiąt trzy złote 22/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami w wysokości w stosunku rocznym odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 792/17

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. wniósł pozew – po sprostowaniu oznaczenia strony pozwanej – przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. o uzgodnienie stanu prawnego nieruchomości ujawnionego w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez VI Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu

Rejonowego w Kaliszu z rzeczywistym stanem prawnym nieruchomości poprzez wykreślenie wpisów polegających na ustanowieniu na rzecz pozwanego następujących hipotek:

- hipoteki umownej kaucyjnej w kwocie 2.000.000,00 euro, ograniczonej do kwoty 7.792.000,00 zł wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu o sygn. akt I C 1659/06 z dnia 11.09.2006r., zapisanej w ww. księdze wieczystej pod liczbą porządkową nr 1, jako hipoteka nr 2,

- hipoteki umownej kaucyjnej w kwocie 6.000.000,00 zł, zapisanej w ww. księdze wieczystej pod liczbą porządkową nr 2, jako hipoteka nr 3,

- hipoteki umownej kaucyjnej w kwocie 3.000.000,00 zł, zapisanej w ww. księdze wieczystej pod liczbą porządkową nr 3, jako hipoteka nr 4.

Nadto, powód domagał się zasądzenia od strony przeciwnej zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wyjaśniono, że pierwsza hipoteka podlega wykreśleniu z powodu jej nieistnienia ze względu na spłatę zabezpieczającej ją wierzytelności hipotecznej. Powód wskazał, że hipotekę kaucyjną do sumy 2.000.000,00 euro ustanowili na nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej nr (...) poprzedni jej właściciele - małżeństwo Z. i H. S. (1) jako dłużnicy rzeczowi, zabezpieczając wierzytelność pozwanego względem Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K.. W dniu 11.09.2006r. Sąd Okręgowy w Kaliszu wydał wyrok w sprawie I C 1659/05, w którym zasądził od H. S. (2) i Z. S. (1) solidarnie na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. kwotę 7.792.000,00 zł z zastrzeżeniem, że ograniczył odpowiedzialność pozwanych do nieruchomości położonej w miejscowości S. o pow. 8,51 ha, zapisanej w księdze wieczystej nr (...) oraz, że spełnienie przez dłużnika osobistego Przedsiębiorstwo Produkcyjne (...) S.A. w K. zwalnia małżonków S.. Zdaniem powoda, z treści sentencji tego orzeczenia wynika, że gdy dłużnik osobisty zapłaci wierzycielowi kwotę 7.792.000,00 zł, to dłużnicy rzeczowi odpowiadający z hipoteki ustanowionej na nieruchomości w księdze wieczystej nr (...) zostaną zwolnieni z ustanowionego zabezpieczenia. Ponadto powód wskazał, iż dłużnik osobisty pozwanego - Przedsiębiorstwo Produkcyjne (...) S.A. w K. spłacił zobowiązanie stwierdzone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu w sprawie o sygn. I C 1659/05, stąd hipoteka wygasła. Powód podniósł, że w toku postępowania upadłościowego (...) S.A. w K. zapłacono na rzecz pozwanego w okresie od 28.01.2007r. do dnia 23.12.2010r. kwotę w łącznej wysokości 9.668.770,96 zł. Wobec tego, dłużnicy rzeczowi będący jednocześnie poprzednimi właścicielami nieruchomości położonej w S. o pow. 8,51 ha zostali zwolnieni z rzeczowego zabezpieczenia hipotecznego, stąd następcy prawni wymienionej nieruchomości ze względu na spłatę hipoteki w dniu 02.04.2009r. mają obecnie prawo do wykreślenia tej hipoteki.

Odnośnie żądania wykreślenia z działu IV księgi wieczystej nr (...) hipoteki kaucyjnej w wysokości 6.000.000,00 zł, powód wskazał, że ta hipoteka zabezpieczała wierzytelność wynikającą z umowy sprzedaży wierzytelności nr 1 z dnia 19.06.2006r. Powód podał, że przedmiotową hipotekę ustanowiono przed wejściem w życie umowy cesji, zaś ta umowa nigdy nie doszła do skutku z powodu braku ziszczenia się ustanowionego w niej warunku. Wobec tego, w związku z brakiem wywołania skutków prawnych, hipoteka nie zabezpiecza żadnej wierzytelności i podlega wykreśleniu. Ponadto, powód z tożsamyh względów domagał się wykreślenia z księgi wieczystej nr (...) hipoteki kaucyjnej w wysokości 3.000.000,00 zł, ponieważ źródłem tej hipoteki jest wierzytelność wynikająca z umowy sprzedaży wierzytelności nr 2 z dnia 19.06.2006r. zbieżnej co do treści z umową sprzedaży wierzytelności nr 1 z dnia 19.06.2006r., w tym co do ustanowionego w niej warunku. Obie umowy różnią się jedynie szczegółami w zakresie zobowiązań i kwot wykupu wierzytelności oraz dat ich realizacji.

Jednocześnie z ostrożności procesowej, powód podniósł zarzut nieistnienia jakiegokolwiek zabezpieczenia hipotecznego zabezpieczającego jakiegokolwiek zobowiązania oraz ewentualnych zobowiązań niezabezpieczonych w jakikolwiek sposób ze strony dłużnika osobistego - upadłego Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w stosunku do jego wierzycieli, w tym pozwanego, ponieważ wymieniony dłużnik został wykreślony z rejestru przedsiębiorców w dniu 27.03.2012r. W związku z ustaniem bytu prawnego tego podmiotu, zdaniem powoda, przestały istnieć jakiegokolwiek zobowiązania wobec jego dotychczasowych wierzycieli.

Pozwany (...) sp. z o.o. w Ż. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

Motywuując zasadność swojego stanowiska pozwany w pierwszej kolejności zgłosił zarzut braku legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanej, wskazując, że podmiot wskazany w pozwie (...) sp. z o.o. w Ż." nie istnieje. Ustosunkowując się merytorycznie do żądania powoda, pozwany podał, że zobowiązanie Z. S. (2) i H. S. (1) wynikające z wyroku Sądu Okręgowego z dnia 11.09.2006r. - wbrew twierdzeniom zawartym w pozwie - nie wygasło. Zdaniem pozwanego nie ziszczył się warunek zwolnienia ww. dłużników rzeczowych z uwagi na fakt, że należność w kwocie 7.792.000,00 zł przysługująca pozwanemu wobec Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. nadal pozostaje niezaspokojona. Pozwany podał, że nawet gdyby przyjąć za prawdziwe twierdzenia o uzyskaniu przez niego jako wierzyciela w toku postępowania upadłościowego kwoty 9.668.770,96 zł, to suma wierzytelności jaka mu przysługiwała wobec wymienionego dłużnika wynosiła ponad 38 mln zł, na co składały się wierzytelności z tytułu sprzedaży towarów handlowych w kwocie 20.513.592,75 zł oraz wierzytelności z tytułu zwrotu przekazanego depozytu w kwocie 18.703.316,42 zł. Zatem, do zapłaty pozostaje nadal kwota około 28 mln zł. W dalszej kolejności podniesiono, że żadne inne postępowania zarówno przeciwko dłużnikowi osobistemu jak i dłużnikom rzeczowym (Z. S. i H. S.) nie doprowadziło do zaspokojenia pozwanego w wyższym stopniu niż kwota uzyskana z podziału masy upadłości. Egzekucja z nieruchomości dłużników okazała się bezskuteczna. Ponadto, pozwany powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazał, że zakończenie postępowania upadłościowego spółki (...), a następnie wykreślenie jej z rejestru przedsiębiorców nie skutkuje wygaśnięciem hipotek zabezpieczających wierzytelności pozwanego wobec Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K..

Pozwany, odnosząc się zaś do argumentacji pozwu dotyczącego wniosku o wykreślenie hipoteki nr 3 i 4, podniósł, że zarzut dotyczący wygaśnięcia hipotek z uwagi na brak wejścia w życie umów sprzedaży wierzytelności nr 1 i 2 z dnia 19.06.2006r. jest bezzasadny. Zdaniem pozwanego analiza treści umów, jak również twierdzeń zawartych w pozwie, prowadzi do wniosku, że hipoteki zostały ustanowione jako zabezpieczenie zapłaty ceny za sprzedaż wierzytelności przysługujących pozwanemu wobec Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...). Skoro cena nie została zapłacona przez nabywców wierzytelności, to hipoteki jako zabezpieczenie tej wierzytelności nadal istnieją.

Pismem procesowym z dnia 10.01.2018r. (k.155) powód sprostował oznaczenie strony pozwanej, wskazując ją jako: (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ż." Ponadto, powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko, podnosząc dodatkowo, że w zakresie odpowiedzialności co do wysokości kwoty z hipoteki przez obecnego właściciela nieruchomości oznaczonej księgą wieczystą nr (...) wyraźnie rozstrzygnął Sąd Okręgowy w Kaliszu w sentencji wyroku z dnia 11.09.2006r. (sygn. akt I C 1659/05). Co więcej, wyrok ten rozstrzygnął kwestie nieistnienia hipoteki kaucyjnej w kwocie 6.000.000,00 zł oraz hipoteki kaucyjnej w kwocie 3.000.000,00 zł. Podsumowując, umowy sprzedaży wierzytelności na podstawie których ustanowiono ww. hipoteki były sprzeczne z prawem, a zatem w ogóle nie weszły w życie, stąd hipoteki ustanowione w oparciu o te umowy podlegają wykreśleniu, zgodnie z treścią wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 11.09.2006r.

Postanowieniem z dnia 21 lutego 2018r. Sąd Rejonowy w Kaliszu na podstawie art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. zawiesił postępowanie w sprawie (k.179), zaś postanowieniem z dnia 17 września 2020r. podjął zawieszony postępowanie (k.234).

W toku postępowania strony podtrzymały dotychczas prezentowane stanowiska w sprawie, a dodatkowo pełnomocnik pozwanego na ostatniej rozprawie podniósł zarzut braku autentyczności dokumentu w postaci umowy cesji z dnia 19 czerwca 2006r. zawartej między pozwanym a (...) sp. z o.o. w W.. Pozwany argumentował, że strona powodowa przedłożyła do akt sprawy jedynie kopię tej umowy, niepoświadczoną za zgodność z oryginałem.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

Powód jest właścicielem nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Kaliszu VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...). Poprzednimi właścicielami ww. nieruchomości byli Z. S. (2) i H. S. (1).

W dziale IV tej księgi wieczystej widnieją następujące wpisy na rzecz wierzyciela hipotecznego pozwanego (...) sp. z o.o. (...) z (...):

- hipoteka umowna kaucyjna do sumy 2.000.000,00 euro, zabezpieczająca zobowiązania Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. wynikające z umowy dostawy z dnia 26.09.2003r.,
- hipoteka umowna kaucyjna do sumy 6.000.000,00 zł, zabezpieczająca wierzytelności z umowy nr (...) z dnia 19.06.2006r. w przedmiocie zbycia wierzytelności, hipoteka na podstawie oświadczenia o ustanowieniu hipoteki zawartego w akcie notarialnym,
- hipoteka umowna kaucyjna do sumy 3.000.000,00 zł, zabezpieczająca wierzytelności z umowy nr (...) z dnia 19.06.2006r. w przedmiocie zbycia wierzytelności, hipoteka na podstawie oświadczenia o ustanowieniu hipoteki zawartego w akcie notarialnym.

(okoliczność bezsporna, nadto dowód: odpis z księgi wieczystej k.11-16)

W dniu 26 września 2003r. pozwany (...) sp. z o.o. (...) z (...) w Ż. jako dostawca zawarł z Przedsiębiorstwem Produkcyjnym (...) S.A. w K. jako odbiorcą, umowę dostawy.

Przedmiotem umowy było zobowiązanie dostawcy do wyprodukowania i sprzedaży zamówionych przez odbiorcę towarów w określonym terminie i dostarczenie tychże towarów do miejsca na terenie Polski, wskazanego przez odbiorcę. Odbiorca zobowiązał się zaś do odbioru tych towarów i zapłacenia ceny uzgodnionej w § 4 umowy. Strony ustaliły, że cena towaru netto była ustalana w oparciu o koszty tworzywa do produkcji preform, wyliczona w oparciu o wagę nominalną produkowanych preform oraz kosztów wytworzenia, stanowiąc ich sumę.

Na podstawie ww. umowy, odbiorca zobowiązał się do zapłaty ceny za każdą poszczególną dostawę towaru w ciągu 90 dni od dnia wystawienia stosownej faktury dostawcy, dokumentującej fakt dostawy, przy zachowaniu zasady, że kwota kredytu kupieckiego nie może być wyższa od kwoty zabezpieczenia roszczeń dostawcy z tego tytułu, określonych w § 6 ust. 15.

W celu zabezpieczenia roszczeń odbiorcy z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez dostawcę, dostawca zobowiązał się oddać odbiorcy do depozytu sumę stanowiącą równowartość 4,5 mln euro według średniego kursu w NBP z dnia podpisania umowy. Depozyt stanowił w szczególności zabezpieczenie roszczeń odbiorcy przeciwko dostawcy z tytułu niespełnienia w całości świadczenia (tj. dostarczenia 2,1 mld perform dla odbiorcy w okresie nie dłuższym niż 8 lat). Depozyt miał zostać przelany na konto bankowe odbiorcy, depozyt był nieoprocentowany. Kwota depozytu stanowiła górną granicę odpowiedzialności cywilnej dostawcy wobec odbiorcy, z tytułu niespełnienia świadczenia określonego w umowie. Kwota depozytu każdego roku obowiązywania umowy ulegała zmniejszeniu. Kwota, o którą depozyt uległ zmniejszeniu, miała być przekazywana przez odbiorcę na wskazany przez dostawcę rachunek bankowy w terminie 14 dni po zakończeniu każdego roku obowiązywania umowy.

W celu zabezpieczenia roszczeń dostawcy o zwrot depozytu, większościowy akcjonariusz odbiorcy - Z. S. (2), ustanowił na rzecz dostawcy zastaw na części swoich akcji w spółce odbiorcy. Umowa zastawu akcji stanowiła załącznik nr 3 do umowy.

W celu zabezpieczenia roszczeń dostawcy z tytułu kredytu kupieckiego udzielanego przez dostawcę odbiorcy na podstawie ww. umowy, odbiorca miał przedstawić:

- gwarancję bankową do wysokości 15.000.000,00 zł na rzecz dostawcy (list gwarancyjny miał zabezpieczyć roszczenie z tytułu kredytu kupieckiego do wysokości 15 mln zł),
- ustanowić hipotekę na nieruchomości w K. ul. (...) na rzecz dostawcy w wysokości 10.000.000,00 zł.

(dowód: umowa wraz z załącznikami k.17-33)

W dniu 29 marca 2004r. Z. S. (2) oraz H. S. (1) ustanowili na rzecz pozwanego na prawie własności nieruchomości o powierzchni 8,51 ha, składającej się z działek nr (...) zapisanej w księdze wieczystej nr (...) Sądu Rejonowego w Kaliszu, hipotekę kaucyjną do maksymalnej wysokości 2.000.000,00 euro, co stanowiło równowartość 9.406.600,00 zł wg średniego kursu NBP z dnia 29 marca 2004r., tytułem zabezpieczenia zobowiązań Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. wynikających z umowy dostawy z dnia 26 września 2003r.

Ww. hipotekę kaucyjną wpisano do księgi wieczystej dnia 5 kwietnia 2004r.

(dowód: akt ustanowienia hipoteki k.34-36, odpis księgi wieczystej k. 15)

W dniu 15 kwietnia 2004r. pozwany zawarł z Przedsiębiorstwo Produkcyjne (...) S.A. w K. aneks do umowy dostawy z dnia 26.09.2003r. zmieniając treść § 6 pkt 15 umowy dostawy, nadając mu następującą treść:

Zabezpieczenia roszczeń dostawcy z tytułu kredytu kupieckiego udzielonego przez dostawcę odbiorcy na podstawie umowy dostawy z dnia 26.09.2003r. stanowią:

- hipoteka kaucyjna do kwoty 2.000.000,00 euro na prawie własności nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej nr (...), stanowiącej własność Z. S. (2) i H. S. (1),

- zastaw na części akcji Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. będących własnością głównego akcjonariusza Z. S. (2),

- łączna hipoteka kaucyjna do maksymalnej wysokości 10.000.000,00 zł na rzecz dostawcy, wpisana w dniu 30.09.2003r. i obciążająca nieruchomości H. w K. przy ul. (...) zapisane w księgach wieczystych pod nr: (...), (...), (...), (...).

(dowód: aneks k.37)

Sąd Rejonowy w Kaliszu postanowieniem z dnia 6 lipca 2005r. ogłosił upadłość Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. z możliwością zawarcia układu. Postępowanie upadłościowe toczyło się pod sygn. akt VGUp 8/05. Głównym wierzyciel Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. był pozwany – (...) Sp. z o.o. (...) z (...) w Ż..

Pozwany w toku postępowania upadłościowego o sygn. V GUp 8/05 zgłosił wierzytelności wobec Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. w łącznej kwocie:

- 20.513.652,75 zł wpisanej pod poz. 324 listy wierzytelności z tytułu należności za sprzedane towary handlowe na podstawie umowy dostawy z dnia 26.09.2003r.,

- 18.703.316,42 zł wpisanej pod poz. 325 z tytułu roszczenia o zwrot przekazanego depozytu na podstawie umowy dostawy z dnia 26.09.2003r.

(dowód: postanowienie na k. 319 w aktach sprawy I C 1659/05, wyciąg z ostatecznego planu podziału k. 184, odrębny plan k. 185, wyciąg z częściowego planu podziału k. 186, plany podziału k. 43-50)

W dniu 19 czerwca 2006r. pozwany zawarł z (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę sprzedaży wierzytelności.

Przedmiotem umowy było przelanie przez pozwanego na rzecz nabywcy następujących wierzytelności:

a) w wysokości 18.703.316,42 zł przysługujących zbywcy w stosunku do dłużnika Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. z tytułu zwrotu udzielonego depozytu na podstawie umowy dostawy z dnia 26.09.2003r.,

b) część wierzytelności z tytułu należności za dostarczone towary handlowe na podstawie umowy dostawy z 26.09.2003r. przysługujących zbywcy w stosunku do dłużnika Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. w wysokości 6.507.798,05 zł obejmującą faktury wymienione w załączniku nr 1 do umowy,

za łączną cenę 16.000.000,00 zł.

Wraz z wierzytelnościami zbywca miał przenieść na nabywcę wszelkie związane z nimi prawa, w tym prawo do odsetek za opóźnienie, a w przypadku, gdy powstały, także koszty postępowania sądowego wraz z kosztami zastępstwa procesowego. Przelew nastąpić miał wraz z wszelkimi zabezpieczeniami wierzytelności w szczególności:

a) hipoteką kaucyjną do kwoty 100,00 euro ustanowioną na nieruchomości należącej do Z. S. (2) i H. S. (1) położonej w miejscowości S., gmina O. o pow. 8,51 ha, zapisanej w kw nr (...),

b) hipoteką kaucyjną do kwoty 700.000,00 zł ustanowioną na nieruchomościach należących do P. H. w K., objętej księgą wieczysta nr (...).

Zapłata ceny w wysokości 16 mln zł miała nastąpić do dnia 10 lipca 2007r.

Strony w § 6 umowy ustaliły, że niniejszą umowę sprzedaży wierzytelności uważa się za zawartą z dniem otrzymania całej kwoty określonej w § 3 ust. 3 tj. kwoty 16.000.000,00 zł w terminie do dnia 10.07.2007r., o czym zbywca miał niezwłocznie zawiadomić nabywcę. W przypadku braku zapłaty w powyższym terminie, wszelkie oświadczenia stron zawarte w niniejszej umowie nie wywołują żadnych skutków prawnych.

(dowód: umowa k.307-309)

W dniu 19 czerwca 2006r. pozwany zawarł z Z. S. (2) i H. S. (1) umowę sprzedaży wierzytelności nr 1.

Przedmiotem umowy było przelanie przez pozwanego na rzecz nabywców części wierzytelności z tytułu należności za dostarczone towary handlowe na podstawie umowy dostawy z 26.09.2003r. przysługujących zbywcy w stosunku do dłużnika Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. w wysokości 10.985.505,88 zł obejmującą faktury wymienione w załączniku nr 1 do umowy, za cenę 6.000.000,00 zł.

Wraz z wierzytelnościami zbywca miał przenieść na nabywców wszelkie związane z nimi prawa, w tym prawo do odsetek za opóźnienie, a w przypadku, gdy powstały, także koszty postępowania sądowego wraz z kosztami zastępstwa procesowego. Przelew nastąpić miał wraz z wszelkimi zabezpieczeniami wierzytelności w szczególności:

a) hipoteką kaucyjną do kwoty 1.900.000,00 euro ustanowioną na nieruchomości należącej do Z. S. (2) i H. S. (1) położonej w miejscowości S., gmina O. o pow. 8,51 ha, zapisanej w kw nr (...),

b) hipoteką kaucyjną do kwoty 9.000.000,00 zł ustanowioną na nieruchomościach należących do Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K., objętej księgą wieczysta nr (...).

Na zabezpieczenia zapłaty ceny w wysokości 6.000.000,00 zł, nabywcy zobowiązali się ustanowić hipotekę kaucyjną do kwoty 6.000.000,00 zł na nieruchomości należącej do Z. S. (2) i H. S. (1) położonej w miejscowości S. o pow. 8,51 ha, zapisanej w księdze wieczystej nr (...).

Strony w § 6 umowy ustaliły, że niniejsza umowa sprzedaży wierzytelności wchodzi w życie z dniem zapłaty ceny wynikającej z § 3 ust. 1 umowy zawartej w O. w dniu 19 czerwca 2006r. pomiędzy pozwanym (zbywcą) z (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. (nr KRS (...)).

(dowód: umowa z załącznikami k.52-62)

W dniu 19 czerwca 2006r. Z. S. (2) oraz H. S. (1) ustanowili na rzecz pozwanego na prawie własności nieruchomości o powierzchni 8,51 ha, składającej się z działek nr (...) zapisanej w księdze wieczystej nr (...) Sądu Rejonowego w Kaliszu, hipotekę kaucyjną do maksymalnej wysokości 6.000.000,00 zł tytułem zabezpieczenia zobowiązań wynikających z umowy zbycia wierzytelności nr 1 z dnia 19 czerwca 2006r.

Ww. hipotekę kaucyjną wpisano do księgi wieczystej dnia 26 czerwca 2006r.

(dowód: akt ustanowienia hipoteki k.63-65, odpis księgi wieczystej k. 15)

W dniu 19 czerwca 2006r. pozwany zawarł z Z. S. (2) i H. S. (1) umowę sprzedaży wierzytelności nr 2.

Przedmiotem umowy było przelanie przez pozwanego na rzecz nabywców część wierzytelności z tytułu należności za dostarczone towary handlowe na podstawie umowy dostawy z 26.09.2003r. przysługujących zbywcy w stosunku do dłużnika (...) S.A. w K. w wysokości 3.020.648,82 zł (z 20.513.952,75 zł) obejmujące faktury wymienione w załączniku nr 1 do umowy, w zamian za przeniesienie na zbywcę:

- prawa użytkowania wieczystego działek nr (...) położonych w K. na ul. (...) oraz prawa własności budynków i budowli znajdujących się na tych działkach, zapisanych w księdze wieczystej nr (...),
- prawa użytkowania wieczystego działki nr (...) położonej w K. na ul. (...) oraz prawa własności budynków i budowli znajdujących się na tych działkach, zapisanych w księdze wieczystej nr (...),
- prawa użytkowania wieczystego działki nr (...) położonej w K. na ul. (...) oraz prawa własności budynków i budowli znajdujących się na tych działkach, zapisanych w księdze wieczystej nr (...),
- prawa użytkowania wieczystego działki nr (...) położonej w K. na ul. (...) oraz prawa własności budynków i budowli znajdujących się na tych działkach, zapisanych w księdze wieczystej nr (...),

o łącznej wartości 3.020.648,82 zł po uprzednim nabyciu praw od Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K..

Wraz z wierzytelnościami zbywca miał przenieść na nabywców wszelkie związane z nimi prawa, w tym prawo do odsetek za opóźnienie, a w przypadku, gdy powstały, także koszty postępowania sądowego wraz z kosztami zastępstwa procesowego. Przelew nastąpić miał wraz z wszelkimi zabezpieczeniami wierzytelności w szczególności:

- hipoteką kaucyjną do kwoty 99.900,00 euro ustanowioną na nieruchomości należącej do Z. S. (2) i H. S. (1) położonej w miejscowości S., gmina O. o pow. 8,51 ha, zapisanej w księdze wieczystej nr (...),
- hipoteką kaucyjną do kwoty 300.000,00 zł ustanowioną na nieruchomościach należących do P. H. w K., objętej księgą wieczystą nr (...).

Przeniesienie na zbywcę ww. praw użytkowania wieczystego miało nastąpić w terminie do 30 czerwca 2007r. W przypadku niewykonania zobowiązania dotyczącego przeniesienia tych praw na zbywcę w ww. terminie, nabywcy zobowiązali się do zapłaty na rzecz zbywcy kwoty 3.000.000,00 zł.

Na zabezpieczenia zapłaty kwoty w wysokości 3.000.000,00 zł, nabywcy zobowiązali się ustanowić hipotekę kaucyjną do kwoty 3.000.000,00 zł na nieruchomości należącej do Z. S. (2) i H. S. (1) położonej w miejscowości S. o pow. 8,51 ha, zapisanej w księdze wieczystej nr (...).

Strony w § 6 umowy ustaliły, że niniejsza umowa sprzedaży wierzytelności wchodzi w życie z dniem zapłaty ceny wynikającej z § 3 ust. 1 umowy zawartej w O. w dniu 19 czerwca 2006r. pomiędzy pozwanym (zbywcą) z (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. (nr KRS (...)).

(umowa k.313-315)

W dniu 19 czerwca 2006r. Z. S. (2) oraz H. S. (1) ustanowili na rzecz pozwanego na prawie własności nieruchomości o powierzchni 8,51 ha, składającej się z działek nr (...) zapisanej w księdze wieczystej nr (...) Sądu Rejonowego w Kaliszu, hipotekę kaucyjną do maksymalnej wysokości 3.000.000,00 zł tytułem zabezpieczenia zobowiązań wynikających z umowy zbycia wierzytelności nr 2 z dnia 19 czerwca 2006r.

Ww. hipotekę kaucyjną wpisano do księgi wieczystej dnia 26 czerwca 2006r.

(dowód: akt ustanowienia hipoteki k.66-68, odpis księgi wieczystej k. 15)

Prawomocnym wyrokiem z dnia 11 września 2006r. Sąd Okręgowy w Kaliszu zasądził od H. S. (1) i Z. S. (2) na rzecz (...) sp. z o.o. w Ż. kwotę 7.792.000,00 zł z tym zastrzeżeniem, że ograniczył odpowiedzialność pozwanych do nieruchomości położonej w miejscowości S. o pow. 8,51 ha, zapisanej w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kaliszu - Wydział Ksiąg Wieczystych oraz, że spełnienie świadczenia przez dłużnika osobistego Przedsiębiorstwo Produkcyjne (...) S.A. w K. zwalnia pozwanych.

Postanowieniem z dnia 4 września 2020r. Sąd Okręgowy w Kaliszu nadał ww. prawomocnemu wyrokowi klauzulę wykonalności przeciwko powodowi z zastrzeżeniem dla dłużnika rzeczowego (...) sp. z o.o. prawa powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do nieruchomości położonej w S. zapisanej w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kaliszu i do wysokości sumy 2 miliony euro jako hipoteki kaucyjnej ustanowionej aktem notarialnym z dnia 19 marca 2004r.

(dowód: wyrok k. 42, pozew k. 38-40, odpis wyroku z klauzulą k. 239-240)

Sąd Rejonowy w Kaliszu postanowieniem z dnia 21 grudnia 2006r. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 6 lipca 2005r. o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującą likwidacją majątku. Postępowanie upadłościowe nadal toczyło się pod sygn. akt VGUp 8/05. Na liście wierzytelności ujęto zgłoszone przez pozwanego wobec Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. następujące wierzytelności:

- 20.513.652,75 zł z tytułu należności za sprzedane towary handlowe na podstawie umowy dostawy z dnia 26.09.2003r., wpisane pod poz. 324 na liście wierzytelności,
- 18.703.316,42 zł z tytułu roszczenia o zwrot przekazanego depozytu na podstawie umowy dostawy z dnia 26.09.2003r., wpisane pod poz. 325 na liście wierzytelności.

W toku postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłej spółki, syndyk masy upadłości dokonał spłaty na rzecz pozwanego jako wierzyciela następujących kwot:

- 1.444.749,00 zł zapłacona w dniu 28.12.2007r., z tytułu zgłoszonej wierzytelności pod poz. 324,
- 3.241.764,64 zł zapłacona w dniu 01.04.2009r., z tytułu zgłoszonej wierzytelności pod poz. 324,
- 3.179.563,79 zł zapłacona w dniu 02.04.2009r., z tytułu zgłoszonej wierzytelności pod poz. 325,
- 910.077,75 zł zapłacona w dniu 23.12.2010r., z tytułu zgłoszonej wierzytelności pod poz. 324,
- 892.615,78 zł zapłacona w dniu 23.12.2010r. z tytułu zgłoszonej wierzytelności pod poz. 325.

Łącznie pozwany w toku postępowania upadłościowego uzyskał od dłużnika osobistego- Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej kwotę 9.668.770,96 zł, w tym 5.596.591,39 zł z tytułu należności za sprzedane towary handlowe na podstawie umowy dostawy z dnia 26.09.2003r. oraz kwotę 4.072.179,57 zł z tytułu roszczenia o zwrot przekazanego depozytu na podstawie ww. umowy dostawy.

(dowód: postanowienie na k. 319 w aktach sprawy I C 1659/05, wyciąg z ostatecznego planu podziału k. 184, odrębny plan k. 185, wyciąg z częściowego planu podziału k. 186, plany podziału k. 43-50)

Z dniem 27 marca 2012r. uprawomocnił się wpis o wykreśleniu Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. - w upadłości likwidacyjnej z Krajowego Rejestru Sądowego.

(dowód: wydruk z KRS k. 51)

Powód wzywał pozwanego do wykreślenia hipoteki ustanowionej na nieruchomości o nr (...), ze względu na fakt nieistnienia wierzytelności na rzecz, której dokonano zabezpieczenia w formie zabezpieczenia hipotecznego.

(dowód: pismo k. 69)

Powód w toku procesu zmienił siedzibę, w ten sposób, że aktualna siedziba powodowej spółki mieści się w S..

(dowód: odpis KRS k. 268-273)

Aktualnie toczy się postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygn. akt Km 877/20, w którym prowadzona jest egzekucja z nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej nr (...) będącej własnością powoda w oparciu o tytuł wykonawczy - prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 11.09.2006r. o sygn. akt I C 1659/05, zaopatrzony w klauzulę wykonalności - postanowieniem Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 04.09.2020r.

(dowód: dokumenty akt sprawy I Co 687/20)

Za wiarygodne należało uznać zaliczone w poczet materiału dowodowego dokumenty zgromadzone w postępowaniu albowiem zostały one sporządzone przez uprawnione organy w ramach przysługujących im kompetencji, w sposób rzetelny i fachowy. Ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła w ocenie Sądu wątpliwości.

Należy przy tym wskazać, iż przedłożenie przez stronę powodową dowodów w formie dokumentowej przy spełnieniu wymagań materialnych co do tej formy czynności prawnej powoduje, że należy uznać za niezasadny zarzut pozwanego naruszenia przez stronę powodową przepisów proceduralnych, w szczególności art. 129 kpc.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania Z. S. (2), poprzedniego właściciela nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej nr (...), jednakże ich treść nie przyczyniła się w znacznym stopniu do ustalenia stanu faktycznego niniejszego postępowania. Świadek – z uwagi na upływ czasu - nie posiadał szczegółowej wiedzy na temat zawieranych w dniu 19 czerwca 2006r. umów cesji nr (...) z pozwanym, a także oświadczeń o ustanowieniu na ich podstawie hipotek umownych kaucyjnych.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Podstawą prawną roszczenia powoda jest przepis art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece (tj. Dz.U. z 2019r., poz. 2204, zwana dalej u.k.w.h.), zgodnie z którym w razie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym, osoba, której prawo nie jest wpisane lub jest wpisane błędnie albo jest dotknięte wpisem nie istniejącego obciążenia lub ograniczenia, może żądać usunięcia niezgodności.

Przed poczynieniem merytorycznych uwag w zakresie zasadności zgłoszonego roszczenia, w pierwszej kolejności należy odnieść się do zgłoszonego przez pozwanego zarzutu braku legitymacji biernej.

Pozwany upatrywał brak swojej legitymacji w tym, że powód nieprawidłowo oznaczył stronę pozwaną jako (...) sp. z o.o. w Ż.” tymczasem prawidłowa firma pod jaką prowadzi działalność spółka pozwana to (...) sp. z o.o. w Ż.”.

Zarzut braku legitymacji procesowej biernej jest bezzasadny. Analiza dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, w tym również dokumentacji zawartej w dołączonych aktach Sądu Okręgowego w sprawie I C 1659/05 jednoznacznie wskazuje, że pozwany w obrocie gospodarczym posługiwał się skróconą firmą (...) sp. z o.o. w Ż.”, o czym świadczy m.in. oznaczenie zawarte w pozwie w sprawie I C 1569/05 czy wniosek o sprostowanie orzeczenia (k.406-407 w aktach sprawy I C 1659/05). Godzi się również zauważyć, że pozwany w odpowiedzi na pozew odniósł się merytorycznie do żądania powoda, wdając się w spór. Ponadto, w piśmie procesowym z dnia 10.01.2018r. (k.154-155) pełnomocnik reprezentujący powoda sprostował oznaczenie strony pozwanej jako (...) sp. z o.o. w Ż.”, wyjaśniając, iż od samego

początku jego intencją było pozwanie tego podmiotu. W tym kontekście wyjaśnić należy, że mylne oznaczenie w pozwie strony pozwanej nie stanowi per se podstawy do odrzucenia pozwu, jeżeli z akt sprawy wynika, że powód miał zamiar pozwać inaczej oznaczony podmiot. Trzeba bowiem odróżnić sytuację, w której powód niewłaściwie oznacza stronę, od sytuacji, niewłaściwego doboru podmiotów procesu określonej w art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c., która skutkować musi koniecznością odrzucenia pozwu. Zgodnie z ugruntowanym w tym zakresie orzecnictwem – podzielanym przez Sąd orzekający - w sytuacji pierwszej naprawienie wady następuje w drodze sprostowania oznaczenia strony (por. m.in. por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2000r., I CKN 749/00, wyrok SN z dnia 28 kwietnia 2004r., I CK 472/03, wyrok SN z dnia 20 maja 2009r. I CKN 400/08, postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 28 lutego 2013r., sygn. akt I ACz 377/13, Lex nr 1353914).

Wobec powyższego stwierdzić należało, że błędne oznaczenie w pozwie firmy pozwanego zostało skorygowane w prawidłowym trybie poprzez sprostowanie przez stronę powodową oznaczenia strony przeciwnej, co sprawiło, że ów błąd nie mógł stanowić podstawy do odrzucenia pozwu w stosunku do pozwanego na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c.

Rozpoczynając merytoryczne rozważania dotyczące istoty rozstrzyganej sprawy, należy wskazać co następuje.

Powództwo przewidziane w art. 10 u.k.w.h. jest sui generis powództwem o ustalenie (art. 189 k.p.c.), od którego odróżnia je wprawdzie odmiennosc podstawy prawnej i funkcji, ale upodabnia przesłanka interesu prawnego w ustaleniu rzeczywistego stanu prawnego. Jakkolwiek w doktrynie i orzecnictwie sądowym wyrażane są różne zapatrywania co do charakteru tego powództwa, to stwierdzić należy, że niezależnie od wyjaśnienia jego charakteru przy rozpoznawaniu tego typu sprawy, przedmiotem postępowania dowodowego jest ustalenie, czy istotnie zachodzi niezgodność między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej, a rzeczywistym stanem prawnym, uzasadniając jej usunięcie przez dokonanie prawidłowych wpisów, przez co należy rozumieć także wykreślenie prawa np. hipoteki. Powództwo z art. 10 ustawy służy jednocześnie obaleniu domniemania ustanowionego w art. 3 tej ustawy, iż prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym, a prawo wykreślone nie istnieje. Ciężar dowodu, że rzeczywisty stan prawny nieruchomości jest odmienny od ujawnionego w księdze wieczystej spoczywa zatem na stronie powodowej (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012r., sygn. akt IV CSK 309/11, Lex).

Powództwo z art. 10 u.k.w.h. mające na celu usunięcie rozbieżności w tym przepisie wskazanej, nie jest ograniczone tylko do wypadku, gdy wpis był od początku nieprawdziwy, lecz ma zastosowanie także wówczas, gdy w następstwie zaspokojenia wierzytelności wygasła hipoteka, a wierzyciel nie dokonał czynności umożliwiających wykreślenie hipoteki z księgi wieczystej (art. 100 u.k.w.h.). Powództwo przewidziane w art. 10 u.k.w.h. służy ochronie interesu osoby niewpisanej lub błędnie wpisanej do księgi wieczystej, a jego hipotezą objęte są wszystkie możliwe stany faktyczne, których stwierdzenie prowadzi do niezgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Niezgodność w rozumieniu art. 10 u.k.w.h. może odnosić się do istnienia bądź nieistnienia danego prawa. W wymienionym przepisie przedstawiono systematykę niezgodności ze względu na prawo podlegające ochronie. Na podstawie komentowanego przepisu ochrona procesowa przysługuje osobie, gdy jej prawo: po pierwsze nie jest wpisane do księgi wieczystej, po drugie zostało błędnie wpisane albo po trzecie jest dotknięte wpisem nieistniejącego obciążenia lub ograniczenia (np. w księdze wieczystej wpisano hipotekę, a następnie spłacono wszystkie zabezpieczone wierzytelności – art. 94 u.k.w.h., w rezultacie hipoteka wygasła, ale ciągle jest ujawniona w księdze wieczystej).

Roszczenie, które wynika z art. 10 u.k.w.h. uzupełnia system ochrony proceduralnej w prawie polskim. Uprawniony może z niego skorzystać, gdy - ze względu na ograniczenie formalne - nie jest w stanie od razu uzyskać korekty treści księgi wieczystej w postępowaniu wieczystoksięgowym (art. 626¹ i n. k.p.c. w zw. z art. 31 ust. 2 u.k.w.h.).

Wreszcie podkreślić wymaga, że powództwo oparte na podstawie art. 10 u.k.w.h. nie jest uniwersalnym środkiem prawnym do ochrony wszelkich interesów dotyczących nieruchomości mających założone księgi wieczyste. Innymi słowy, powództwo to ma swoje ograniczenia. W literaturze przedmiotu podaje się m.in., że w trybie art. 10 u.k.w.h. nie można uzyskać orzeczenia sądu stanowiącego podstawę do dokonania konstytutywnego wpisu w księdze wieczystej tzn. wpisu wymaganego do powstania, zmiany lub wygaśnięcia określonego prawa. W omawianym postępowaniu

niedopuszczalne jest również wydanie wyroku, który zastępowałby orzeczenie podlegające szczególnemu reżimowi proceduralnemu. Chodzi o przypadki, gdy przepisy prawa zastrzegają wyłączność określonego trybu proceduralnego w celu stwierdzenia pewnych okoliczności relewantnych prawnie (np. zasiedzenie nieruchomości – art. 609-610 k.p.c., stwierdzenie nabycia spadku- art. 669 k.p.c. i n., pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego - art. 840 k.p.c.).

Przedkładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy to nie ulega wątpliwości, że powód domagając się wykreślenia hipoteki umownej kaucyjnej ustanowionej na rzecz pozwanego do sumy 2.000.000,00 euro ograniczonej do kwoty 7.792.000,00 zł wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 11.09.2006r. w sprawie I C 1659/06 zmierza w istocie do pozbawienia wykonalności prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 11 września 2006r. wydanego w sprawie I C 1659/05, co w niniejszym postępowaniu zainicjowanym przez powoda w trybie art. 10 u.k.s.c. jest niedopuszczalne. Podstawę prawną do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania stanowi jedynie przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Odnosząc się do zaś argumentacji powoda dotyczącej wykreślenia hipoteki kaucyjnej ustanowionej do sumy 2.000.000,00 euro ograniczonej do kwoty 7.792.000,00 zł, z powodu jej nieistnienia ze względu na spłatę zobowiązania przez dłużnika osobistego, stwierdzić należy, że jest ona bezzasadna. Powód w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego nie wykazał, aby wierzytelność hipoteczna zabezpieczona wymienioną hipoteką umowną kaucyjną do 2.000.000,00 euro wygasła wskutek jej spełnienia, a tym samym aby doszło do wygaśnięcia zabezpieczającej ją hipoteki. Wprawdzie z materiału dowodowego zebranego w sprawie niewątpliwie wynika, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego w postaci prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu o sygn. akt I C 1659/05 doszło do częściowej spłaty zobowiązania na rzecz wierzyciela (pозwanego) przez dłużnika osobistego – Przedsiębiorstwo Produkcyjne (...) S.A. w K. w toku postępowania upadłościowego. Jednakże – wbrew stanowisku powoda – pozwany otrzymał kwotę 5.596.591,39 zł z tytułu zgłoszonych roszczeń wobec upadłego Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. ujętych na liście wierzytelności pod poz. 325 dotyczących należności za sprzedane towary handlowe (z tytułu tzw. kredytu kupieckiego) na podstawie umowy dostawy z dnia 26.09.2003r., co nie wyczerpuje zobowiązania wynikającego z ww. orzeczenia opiewającego na kwotę należności głównej w wysokości 7.792.000,00 zł. Zwrócić należy uwagę, że hipoteka kaucyjna umowna do sumy 2.000.000,00 euro została ustanowiona przez dłużników rzeczowych na zabezpieczenie określonych wierzytelności, a nie wszystkich wierzytelności przysługujących pozwanemu wobec Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. wynikających z umowy dostawy z dnia 26 września 2003r. Wprawdzie w samym akcie ustanawiającym tą hipotekę z dnia 29 marca 2004r. nie sprecyzowano jakie konkretnie wierzytelności z tytułu wspomianej umowy ma zabezpieczać ustanowiona przez Z. S. (2) i H. S. (1) hipoteka, niemniej jednak nie można zapisu zawartego w tym akcie w § 2 interpretować w oderwaniu od zapisów umownych aneksu do umowy dostawy z dnia 26.09.2003r. zawartego w dniu 15.04.2004r. zmieniających treść § 6 pkt 15 umowy dostawy, a także postanowień umownych umów sprzedaży wierzytelności nr 1 i nr 2 z dnia 19 czerwca 2006r. Z treści powołanych umów jasno wynika, że wolą dłużników rzeczowych Z. S. (2) i H. S. (1) było ustanowienie hipoteki kaucyjnej do sumy 2.000.000,00 euro na zabezpieczenie roszczeń (...) sp. z o.o. w Ż. tylko z tytułu kredytu kupieckiego udzielonego Przedsiębiorstwu Produkcyjnemu (...) S.A. w K. na podstawie umowy dostawy z dnia 26.09.2003r.

Rację ma powód o tyle, że wskutek spłaty pozwanemu części zobowiązania przez dłużnika osobistego – Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) w toku postępowania upadłościowego, zostaje w tym zakresie zwolniony dłużnik rzeczowy będący właścicielem nieruchomości obciążonej hipoteką - w tym wypadku powód. Odpowiedzialność bowiem wobec wierzyciela ponosi dłużnik osobisty z całego swojego majątku, a dłużnik hipoteczny (rzeczowy) tylko z nieruchomości obciążonej hipoteką. Obaj odpowiadają wobec wierzyciela in solidum, albowiem zaspokojenie wierzytelności przez jednego z nich, zwalnia pozostałego. Jednakże, pokreślić ponownie należy, że Sąd rozpoznający powództwo w trybie art. 10 u.k.w.h. nie jest władny do tego, aby dokonać określonego wpisu w księdze wieczystej polegającego na wykreśleniu hipoteki do określonej kwoty. Sąd rozpoznający przedmiotowe roszczenie nie prowadzi księgi wieczystej i nie może zamieścić żadnych wpisów w takiej księdze, co wynika z treści art. 23 zd. 1 u.k.w.h. Co więcej, jak już wspomniano Sąd rozpoznający powództwo na podstawie art. 10 u.k.w.h. nie ma kompetencji do oceny roszczenia powoda na płaszczyźnie przepisów o pozbawieniu czy ograniczeniu wykonalności orzeczenia

Sądu Okręgowego w Kaliszu w sprawie I C 1659/05. W tym przedmiocie powodowi przysługuje jedynie roszczenie o ograniczenie tytułu wykonawczego w oparciu o dyspozycję art. 840 k.p.c.

Odnosnie do żądania powoda dotyczącego uzgodnienia treści księgi wieczystej nr (...) poprzez wykreślenie hipoteki umownej kaucyjnej do sumy 6.000.000,00 zł i hipoteki umownej kaucyjnej do 3.000.000,00 zł, należy wskazać co następuje.

Hipoteki umowne kaucyjne ustanowione na rzecz pozwanego i wpisane do księgi wieczystej nr (...) były jedną z dwóch typów hipotek uregulowanych w ustawie z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece (tj. Dz.U. 2001.124.1361) i mogły być ustanawiane w stanie prawnym istniejącym do dnia 19 lutego 2011r. Zgodnie z treścią art. 102 ust. 1 obowiązującej wówczas ustawy wierzytelności o wysokości nieustalonej mogą być zabezpieczone hipoteką do oznaczonej sumy najwyższej (hipoteka kaucyjna). Hipoteka kaucyjna może w szczególności zabezpieczać istniejące lub mogące powstać wierzytelności z określonego stosunku prawnego albo roszczenia związane z wierzytelnością hipoteczną, lecz nieobjęte z mocy ustawy hipoteką zwykłą (art. 102 ust. 2). Wierzyciel nie mógł się powołać na wpis hipoteki kaucyjnej w celu udowodnienia wierzytelności zabezpieczonej (art. 105 ustawy).

Nowelizacja dokonana ustawą z dnia 26 czerwca 2009r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 131, poz. 1075) zastąpiła dotychczasowe typy hipotek - zwykłą i kaucyjną, jednolitą hipoteką zabezpieczającą zarówno wierzytelności pieniężne o ustalonej wysokości, jak i wierzytelności nieokreślone i przyszłe. Model hipoteki uniwersalnej bliski jest konstrukcyjnie dotychczasowej hipotece kaucyjnej, która umożliwiała zabezpieczenie wierzytelności przyszłych przed nowelizacją.

W myśl przepisu intertemporalnego art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 2009r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustawy (Dz.U. nr 131, poz. 1075) do hipotek kaucyjnych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. powstałych przed dniem 20 lutego 2011r.), z zastrzeżeniem ust. 2, stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z wyjątkiem przepisów o rozporządzaniu opróżnionym miejscem hipotecznym. Zatem, do hipotek kaucyjnych powstałych na rzecz pozwanego stosuje się przepisy aktualnie obowiązującej ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

Hipoteka jest prawem rzeczowym ograniczonym, którego zadaniem jest zabezpieczenie wierzytelności. Jej cechą charakterystyczną jest akcesoryjność, wyrażana stwierdzeniem, że nie istnieje hipoteka bez zabezpieczonej wierzytelności. Jednak od zasady akcesoryjności hipoteki istnieją wyjątki zrywające ten związek. W świetle przepisu art. 68 ust. 1 u.k.w.h. możliwe jest powstanie hipoteki mimo, że w chwili jej ustanawiania nie istnieje jeszcze wierzytelność, którą hipoteka ta zabezpiecza, przepis ten przewiduje bowiem możliwość hipotecznego zabezpieczenia wierzytelności przyszłej (innymi przytaczanymi w piśmiennictwie wyjątkami, przełamującymi ścisły związek hipoteki i zabezpieczonej wierzytelności inną wierzytelnością wierzyciela hipotecznego - art. 68³ u.k.w.h., przelew wierzytelności hipotecznej bez zabezpieczającej ją hipoteki w wypadkach określonych w art. 79¹ i 79² u.k.w.h., zmiana wierzytelności hipotecznej przewidziana w art. 97 i w art. 98 ust. 1 u.k.w.h., taki charakter przepisuje się również często art. 74 i art. 77 u.k.w.h.).

Według obowiązującego do 19 lutego 2011r. przepisu art. 102 u.k.w.h. dopuszczalne było zabezpieczenie hipoteczne wierzytelności mogących powstać z określonego stosunku prawnego. Zmieniony art. 68 ust. 2 u.k.w.h. wprost stanowi o możliwości zabezpieczenia wierzytelności przyszłej. Wprawdzie przepis ten należy odczytywać w powiązaniu z definiującym hipotekę art. 65 u.k.w.h. co oznacza, że zabezpieczona może być tylko oznaczona wierzytelność przyszła wynikająca z określonego (zindywidualizowanego) stosunku prawnego.

Zgodnie z treścią art. 67 u.k.w.h. do powstania hipoteki konieczny jest wpis do księgi wieczystej, w konsekwencji czego wpisowi hipoteki przypisuje się konstytutywny charakter. Nie jest on jednak samodzielną podstawą powstania hipoteki. Uprzednia w stosunku do wpisu jest właściwa podstawa materialnoprawna powstania hipoteki, a mianowicie umowa lub – w przypadku hipoteki przymusowej – orzeczenie sądu lub innego organu upoważnionego do stosowania tej formy zabezpieczenia roszczeń. Wpis nie sanuje wadliwości materialnoprawnej czynności lub orzeczenia będących

źródłem powstania hipoteki. Wada źródła, z którego wynika hipoteka, w zależności od jej charakteru lub stopnia nasilenia, może spowodować, że hipoteka nie powstanie, mimo jej wpisania w księdze wieczystej. Ujawnienie hipoteki w księdze wieczystej nie przesądza zatem o istnieniu tego prawa (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 1993r., sygn. akt I CRN 202/93, z 6 grudnia 2000r., III CKN 179/99, z najnowszego orzecznictwa: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2020r., sygn. akt I CSK 429/18, Lex). Akcesoryjny charakter hipoteki sprawia również, że do zrealizowania przez wierzyciela hipotecznego wynikającej z jej ustanowienia odpowiedzialności właściciela obciążonej nią nieruchomości może dojść tylko o tyle, o ile będzie istnieć zabezpieczona nim wierzytelność.

Do obalenia domniemania ustalonego w art. 3 u.k.w.h. nie jest konieczne „obalenie” (wykreślenie) wpisu hipoteki, lecz wykazanie, że mimo ujawnienia hipoteki przez wpis prawo to nigdy nie powstało albo mimo powstania - wygasło. Z zasady akcesoryjności wynika, że hipoteka wygasa co do zasady wraz z wygaśnięciem zabezpieczonej wierzytelności (art. 94 u.k.w.h.). Skutek ten nie wymaga wpisu w księdze wieczystej, a jeśli wpis taki zostanie dokonany, nie ma on charakteru konstytutywnego, lecz jedynie deklaracyjny (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 lutego 2012r., sygn. akt II CSK 325/11, i postanowienie SN z 4 lipca 2014r., sygn. akt II CSK 574/13).

W świetle niniejszej sprawy materialnoprawną czynnością (stosunkiem prawnym) będącą źródłem powstania hipotek kaucyjnych do sumy 3.000.000,00 zł i do sumy 6.000.000,00 zł miały być umowy cesji nr (...) z dnia 19.06.2006r.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 509 § 1 i 2 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba, że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki, przy czym wierzytelność przechodzi na nabywcę w takim stanie, w jakim była w chwili zawarcia umowy o przelew. Nie ulega wątpliwości, iż wierzytelność, która ma stanowić przedmiot rozporządzenia powinna być dostateczny sposób oznaczona (zindywidualizowana). Dotyczy to przede wszystkim wyraźnego stosunku zobowiązaniowego, którego elementem jest zbywana wierzytelność, a zatem oznaczenia stron tego stosunku, świadczenia oraz przedmiotu świadczenia. Strony stosunku, świadczenie oraz przedmiot świadczenia muszą być oznaczone, bądź przynajmniej możliwe do oznaczenia (oznaczane) w momencie zawierania umowy przenoszącej wierzytelność (por. Kodeks cywilny. Komentarz pod red. A. Kidyby, Tom III, Zobowiązania – część ogólna, Lex 2010 r.).

W okolicznościach niniejszej sprawy, na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego stwierdzić należy, że pomiędzy pozwanym a Z. S. (2) i H. S. (1) doszło do zawarcia dwóch umów cesji wierzytelności w rozumieniu art. 509 k.c. Umowy te jednak zostały zawarte pod warunkiem zawieszającym w rozumieniu art. 89 k.c., jakim była zapłata ceny przez podmiot (...) sp. z o.o. w (...) spółce (...) sp. z o.o. w Ż. z tytułu umowy sprzedaży wierzytelności łączącej pozwanego z tym podmiotem. Takie znaczenie należy bowiem nadać postanowieniu umownemu, w myśl którego pomiędzy wymienionymi (...) i ówczesnymi właścicielami nieruchomości położonej w S. - Z. S. (2) i H. S. (1)) umowa cesji wierzytelności z dnia 19 czerwca 2006r. dojdzie do skutku, jeżeli uprzednio nabywca wierzytelności (...) sp. z o.o. w W. zapłaci cenę za inne wierzytelności należące do pozwanego. Opisywane zastrzeżenie reguluje przepis art. 89 k.c., który stanowi, że z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianym albo wynikającym z właściwości czynności prawnej, powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej można uzależnić od zdarzenia przyszłego i niepewnego (warunek). Dla skuteczności tego postanowienia strony nie muszą posłużyć się sformułowaniami ustawowymi, konieczne jest jednak, by z jego treści wynikała wola uzależnienia skutków prawnych całej czynności lub tylko niektórych jej elementów od wystąpienia określonego zdarzenia przyszłego i niepewnego, tak, jak to miało miejsce w rozpoznawanej sprawie.

W ocenie Sądu, warunek zawarty przez strony w obu umowach cesji nr (...) z dnia 19 czerwca 2006r. należy zakwalifikować jako tzw. warunek terminowy. Zgodnie z treścią art. 65 § 2 k.c. w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy, z powyższego wynika, że wykładnia oświadczeń woli stron umowy zawartej w formie pisemnej, w odniesieniu do sensu tych oświadczeń, ustalana jest na podstawie tekstu dokumentu. Sens oświadczeń odtwarzany jest w oparciu o tekst dokumentu, interpretowany przy zastosowaniu językowych reguł znaczeniowych. Wykładnia poszczególnych wyrażeń

uwzględniać musi kontekst i związki treściowe zachodzące między zawartymi w tekście postanowieniami. Należy mieć również na uwadze okoliczności, w jakich oświadczenie woli zostało złożone, jeżeli dokument obejmuje takie informacje, a także cel oświadczenia woli wskazany w tekście lub zrekonstruowany na podstawie zawartych w nim postanowień (wyrok SN z dnia 6 lutego 2013r., sygn. akt V CSK 162/12). Dokonując zatem wykładni § 6 postanowień umowy cesji nr 1 i 2 z dnia 19 czerwca 2006r., nie można tracić z pola widzenia postanowień umownych zawartych w umowie cesji z dnia 19 czerwca 2006r. między pozwanym z podmiotem zwanym (...) sp. z o.o. w W.. Wszak, w zapisie § 5 umowy wskazano, że zapłata ceny w wysokości 16.000.000,00 zł miała nastąpić do dnia 10 lipca 2007r. Innymi słowy, mimo braku wyraźnego zapisu w § 6 umów cesji z dnia 19.06.2006r. o końcowym terminie zapłaty ceny wyrażonym dniem 10 lipca 2007r., to uwzględniając zapisy wspomianej już umowy zawartej z (...) sp. z o.o. w W., należy uznać w oparciu o art. 65 § 2 k.c., że skuteczność obu umów cesji z dnia 19.06.2006r. została uzależniona od warunku połączonego z terminem oznaczonym na dzień 10 lipca 2007 roku. Inna interpretacja spornych postanowień umownych pozbawiona byłaby sensu.

Z orzecnictwa Sądu Najwyższego wynika, że nie ma przeszkód do zastrzeżenia w umowie warunku połączonego z terminem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2007r., sygn. akt II CSK 241/07, Lex nr 487506). Posłużenie się tego rodzaju konstrukcją oznacza uzależnienie skutków czynności prawnej od zdarzenia przyszłego i niepewnego, jeżeli nastąpi ono w określonym terminie, Powiązanie warunku zawieszającego z terminem ma takie znaczenie, że jeżeli warunek ziści się po upływie terminu, skutek czynności nie powstaje. Racjonalne zatem jest powiązanie powyższego warunku umowy cesji nr (...) z dnia 19.06.2006r. z terminem zapłaty ceny kwoty 16.000.000,00 zł przez (...) sp. z o.o. w W. do dnia 10 lipca 2007r. – por. wyrok SN z dnia 31 marca 2005r. V CK 490/04, L., orzeczenia SN z dnia 27 czerwca 1999 r., I CR 7/95 - OSNC 1995, z. 12, poz. 183, z dnia 8 marca 2002 r., III CKN 748/00 - OSNC 2003, z. 3, poz. 33 i z dnia 9 października 2003 r., V CK 285/02, L..

Istotny jest również fakt, że w razie zastrzeżenia warunku zawieszającego połączonego z terminem, choć czynność prawna została już dokonana, jej skutki powstaną dopiero wtedy, gdy warunek się ziści. Oznacza to, że obowiązek przeniesienia wierzycielności na ówczesnych właścicieli nieruchomości przez cedenta (pozwanego) powstałby nie w chwili zawarcia umowy, lecz w chwili ziszczenia się warunku, podobnie jak i pozostający jego korelatem obowiązek zapłaty ceny za przelaną wierzycielność. Najwcześniej zatem z tą chwilą mogłoby dojść do przejścia wierzycielności na cesjonariuszy czyli małżonków Z. S. (2) i H. S. (1) skoro wejście w życie obu umów cesji nr (...) z dnia 19.06.2006r. uzależniono od zapłaty na rzecz cedenta ceny z innej umowy zawartej przez pozwanego z (...) sp. z o.o. w W..

Do chwili ziszczenia się warunku zawieszającego wierzycielność wynikająca z dokonanej czynności prawnej ma charakter warunkowy, jest jedynie ekspektatywą wierzycielności jako prawa podmiotowego. Wierzycielność taka może być przedmiotem przelewu, przy czym zgodnie z dominującym poglądem judykatury przelew ekspektatywy wierzycielności wywołuje skutek w postaci przejścia wierzycielności do majątku cesjonariusza (art. 510 § 1 k.c.) dopiero z chwilą powstania tej wierzycielności (ziszczania się warunku zawieszającego). Oznacza to, że rozporządzający skutek umowy przelewu wierzycielności przyszłej należy łączyć dopiero z chwilą powstania wierzycielności cedenta, który w dniu dokonywania cesji rozporządził jedynie wierzycielnością przyszłą, prawem wówczas jeszcze nieistniejącym (uchwała SN z 19.09.1997r., III CZP 45/97, OSNC 1998/2, poz. 22; wyroki SN z 26.09.2002r. III CKN 346/01, Lex nr 345523; z 8.08.2003r., VCK 169/02, OSP 2004/10, poz. 121; z 9.08.2005r., IV CK 157/05, Lex nr 346081; z 4.03.2010r., I CSK 439/09, Lex nr 577681).

Reasumując dotychczasowe rozważania stwierdzić należy, że umowy cesji z dnia 19 czerwca 2006r. nazwane przez strony je zawierające numerami porządkowymi nr 1 i 2 miały skutek wyłącznie zobowiązujący (art. 510 § 1 in fine k.c.) W przypadku bowiem zawarcia umowy o podwójnym skutku pod warunkiem zawieszającym odnoszącym się do skutku rozporządzającego, skutki zobowiązujące następują natychmiast wraz z dokonaniem czynności prawnej, natomiast skutek rzeczowy (rozporządzający) uzależniony jest od spełnienia się warunku. Jak już wspomniano, skutek ten następuje bezpośrednio w razie ziszczenia się zdarzenia określonego w warunku, bez konieczności składania kolejnych oświadczeń woli. Zatem, przedmiotowe umowy cesji nr (...) z dnia 19 czerwca 2006r. nie wywołały skutków prawnych rozporządzających w związku z nieziszczeniem się zastrzeżonego w nich warunku zawieszającego w postaci zapłaty ceny przez (...) sp. z o.o. w W.. Fakt zapłaty ceny w wysokości 16 mln zł na rzecz pozwanego winien wykazać

pozwany, skoro czerpał z tego faktu skutki prawne (art. 6 k.c.). Pozwany nie udowodnił jednak, że warunek zawarty w obu umowach sprzedaży wierzytelności z dnia 19.06.2006r. nr 1 i 2 w postaci zapłaty ceny przez podmiot trzeci ziścił się. Gdyby bowiem doszło do zapłaty ceny 16 mln przez (...) sp. z o.o. w W., to doszłoby m.in. do zmian podmiotowych na liście wierzytelności sporządzonej w postępowaniu upadłościowym Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K., co pociągałoby również zmiany podmiotowe po stronie wierzycieli hipotecznych obu omawianych hipotek kaucyjnych.

W konsekwencji powyższego, stwierdzić należy, że hipoteka umowna kaucyjna do sumy 3.000.000,00 zł ustanowiona poprzez oświadczenie Z. S. (2) i H. S. (1) sporządzone w formie aktu notarialnego w dniu 19 czerwca 2006r., jak również hipoteka umowna kaucyjna do sumy 6.000.000,00 zł ustanowiona w tożsamy sposób, powstały w celu zabezpieczenia wierzytelności przyszłej - zapłaty ceny za przelane przez pozwanego wierzytelności przysługujące mu wobec Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K.. Przedmiotowe wierzytelności przyszłe stanowiły więc wierzytelności hipoteczne, które zabezpieczały ustanowione hipoteki kaucyjne. Jednakże, wskutek nieziszczenia się warunku zawieszającego zawartego w umowie cesji nr (...), jak i w umowie cesji nr (...), wierzytelność hipoteczna ostatecznie nie powstała i - co kluczowe - już nigdy nie powstanie. Przesądżający o takim wniosku jest fakt, że upłynął już termin zapłaty ceny 16.000.000,00 zł przez (...) sp. z o.o. w W. z dniem 10 lipca 2007r.

Podsumowując, obie umowy sprzedaży wierzytelności nr 1 i 2 z dnia 19.06.2006r. należy uznać za umowy całkowicie bezskuteczne, albowiem nie wywołały skutków prawnych w postaci przelania wierzytelności na cesjonariusza.

Należy również dodać, że zgodnie z art. 99¹ ust. 1 u.k.w.h. jeżeli od dnia wpisu hipoteki upłynęło 10 lat, a nie powstała wierzytelność hipoteczna, lecz nadal może powstać, właściciel nieruchomości może żądać zniesienia hipoteki za odpowiednim wynagrodzeniem. Cytowany przepis dotyczy wierzytelności hipotecznej przyszłej, którą zabezpiecza hipoteka ustanowiona na nieruchomości dłużnika rzeczowego. W świetle niniejszej sprawy cytowany przepis nie mógłby znaleźć zastosowania. Aktualny właściciel nieruchomości – powód nie mógł skorzystać z tej drogi, albowiem wierzytelność hipoteczna w okolicznościach niniejszej sprawy mimo upływu 10 lat od jej powstania, jeszcze nie powstała i (co najistotniejsze) już nie powstanie.

Ponadto, za bezzasadne należało uznać twierdzenia powoda co do tego, że wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 11 września 2006r. w sprawie I C 1659/05 rozstrzygnął kwestie nieistnienia hipoteki umownej kaucyjnej w kwocie 6.000.000,00 zł oraz hipoteki umownej kaucyjnej w kwocie 3.000.000,00 zł, co wynika z uzasadnienia tego orzeczenia. W ocenie Sądu wykładania umów sprzedaży wierzytelności nr 1 i 2 z dnia 19 czerwca 2006r., na podstawie których (ówczesni pozwani) Z. S. (2) i H. S. (1) domagali się oddalenia powództwa w sprawie I C 1659/05, dokonana przez Sąd Okręgowy nie jest objęta mocą wiążącą wyroku (art. 365 § 1 k.p.c.). Związaniem objęta jest w zasadzie jedynie sentencja wyroku, a nie jego uzasadnienie. W orzecznictwie zwraca się jednak uwagę na związanie również motywami wyroku w takich granicach, w jakich stanowią one konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia, niezbędne dla wyjaśnienia jego zakresu. Chodzi jednak tylko o elementy uzasadnienia dotyczące rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, w których sąd wypowiada się w sposób stanowczy, autorytarny o żądaniu (wyroki SN z dnia 21 maja 2004r., sygn. akt V CK 528/03 oraz z dnia 21 września 2005r., sygn. akt V CK 139/05). Jednakże, nawet wnikliwa lektura uzasadnienia ww. wyroku Sądu Okręgowego nie może prowadzić do wniosku, że jednozdaniowe odniesienie się przez Sąd do ważności umów cesji nr (...) z dnia 19.06.2006r., stanowi taki element uzasadnienia, który wiązałby inne sądy w rozumieniu art. 365 §1 k.p.c. Z tych względów, uznając, że nie obowiązuje zasada wynikająca z wymienionego przepisu, Sąd orzekający poczynił własne ustalenia w tym przedmiocie.

Nie zasługują również na aprobatę twierdzenia powoda, jakoby wykreślenie z dniem 27.03.2012r. z Krajowego Rejestru Sądowego Przedsiębiorstwa Produkcyjnego (...) S.A. w K. skutkowało wygaśnięciem wszelkich wierzytelności przysługujących wierzycielom wykreślonego podmiotu, w tym pozwanemu, a w konsekwencji wygaśnięciem również hipotek zabezpieczających te wierzytelności (w tym wszystkich hipotek, których wykreślenia domaga się w niniejszym postępowaniu powód). Sąd orzekający aprobuje bowiem stanowisko wyrażone w judykaturze, zgodnie z którym, mimo utraty bytu prawnego przez dłużnika osobistego (w tym wypadku poprzez wykreślenie z KRS wskutek zakończenia likwidacji majątku spółki w postępowaniu upadłościowym), wierzyciel hipoteczny może dochodzić zaspokojenia z przedmiotu hipoteki (por. w szczególności postanowienie Sądu

Najwyższego z 10 maja 2012r., IV CSK 369/2011, Lex nr 4940523, i przywołane tam wcześniejsze orzecznictwo sądowe; choć nietrafnie przyjęto, że utrata bytu prawnego przez dłużnika osobistego nie prowadzi do wygaśnięcia wierzytelności; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2014r., sygn. akt V CSK 440/13, Lex). Jest to bowiem przypadek, gdy zabezpieczająca funkcja hipoteki i jej cel, jakim jest zagwarantowanie zaspokojenia wierzyciela, gdy dłużnik osobisty nie może tego uczynić, przeważa nad ochroną właściciela wynikającą z akcesoryjności hipoteki względem zabezpieczanej wierzytelności. Tym samym właściciel nieruchomości nie może się powołać (na podstawie art. 73 u.k.w.h.) na fakt, że hipoteka wygasła na skutek ustania bytu prawnego przez dłużnika osobistego, ani też na tej podstawie żądać wykreślenia hipoteki z księgi wieczystej lub wystąpić z powództwem z art. 10 u.k.w.h. Innymi słowy dokument poświadczający wykreślenie – na skutek przeprowadzenia postępowania upadłościowego – z Krajowego Rejestru Sądowego dłużnika osobistego (spółki akcyjnej) wobec którego wierzytelności zostały zabezpieczone hipotekami na nieruchomości osoby trzeciej, nie stanowi podstawy uzasadniającej wykreślenie hipotek.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 98 § 1 – 3 kpc i art. 100 kpc oraz w oparciu o treść § 5 pkt 8 w zw. z § 2 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800 ze zm.) oraz art. 13 ust. 1 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2020.755 – j.t. ze zm.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2020.1546 – j.t. ze zm.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.